

„La Rivière“

(Rieka)

Odevná kolekcia inšpirovaná tvorbou symbolistického maliara Puvis De Chavannes.

Bc. Ondrej BEDERKA

Diplomová práca 2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav designu oděvu a obuvi
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Ondrej BEDERKA**
Osobní číslo: **K09305**
Studijní program: **N 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design - Design oděvu**

Téma práce: **"La Rivière" "Řeka". Oděvní kolekce inspirovaná tvorbou symbolistického malíře Puvis de Chavannes.**

Zásady pro vypracování:

Nastudovat malířský výtvarný směr symbolismus, specificky tvorbu Puvis de Chavannes. Stanovit inspirační zdroj a teoreticky ho analyzovat.
Vytvořit skici a návrhy oděvní kolekce.
Realizovat střihy prostřednictvím aranžování plátna na figuríně.
Definovat barevnost kolekce a použité textilní materiály.
Realizovat kolekci (šitím).
Hotovou kolekci fotograficky dokumentovat a předložit ve formě portfolia.
Svůj návrh dokumentujte v závěrečné písemné zprávě, doložte kresebnými návrhy dokládajícími postup řešení (přípravné skici cca 20 stran, fotodokumentace a módní fotografie, vše formát A4). Odevzdejte ve 2 stejnopísech v pevné vazbě. Součástí předané písemné práce jsou i 2 vyhotovení na CD-ROM.
Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Příložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

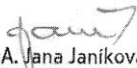
Rozsah diplomové práce: viz zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

1. Puvis de Chavannes, au musée des Beaux-Arts de Lyon, Vydavatelství – Réunion des Musées Nationaux, Paris 1998, Dominique Brachlianoff, Philippe Dubois, Fabrice Mazaud; ISBN 2-7118-32082
2. De Puvis de Chavannes à Matisse et Picasso, Vers l'art moderne, Vydavatelství – Flammarion, Paris 2002; ISBN 2-08-010698-8
3. Světové dějiny umění, Ottovo nakladatelství, Praha 2004, Albert Chatelet, Bernard Philippe Groslier, ISBN 2-03-509306-6, ISBN 80-7181-936-
4. Způsoby estetického prožívání, Jiří Vaněk, Vydala Galerie Zdeněk Sklenář, Praha 2009, ISBN 978-80-904315-1-5
5. Století Módy, Sharlotte Seelingová, Vydavatelství – Slovart, ISBN 80-7209-247-2
6. L'Histoire de la Mode au XX. Siècle, Yvonne Deslandres, Florence Muller, Vydavatelství – France Loisirs, Paris 1986; ISBN 2-7242-3185-6
7. Le Symbolisme, Rodolphe Rapetti, Vydavatelství Flammarion, Paris 2005; ISBN 2080113429

Vedoucí diplomové práce: MgA. Mária Štranecková, ArtD.
Ústav designu oděvu a obuvi
Datum zadání diplomové práce: 15. února 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 18. května 2012

Ve Zlíně dne 1. března 2012

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 20.4.2012

Ondřej Bederka
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3.

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, u které-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlížející k vyšší výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

Abstrakt

Odevná kolekcia „La Riviére“ (rieka) je mojím pokusom o interpretáciu historického maliarskeho diela do podoby súčasných šiat. Spojenie medzi umeleckým dielom a odevom vytváram pomocou farebnosti, tvaroslovia – konštrukčných riešení odevov, a použitých textílií. V teoretickej časti sa zaoberám výtvarným smerom – symbolizmus, špecificky tvorbou Puvisa De Chavannesa. Ďalej sa venujem módnym inšpiráciám, zvlášť móde inšpirovanej umením.

Klíčovú slová

Móda, umenie, symbolizmus

Abstract

Fashion collection "La Riviére" (river) is my attempt to interpretation of historical painting in contemporary clothes. Connection between the painting and clothes I create by means of a colour, cut and used textile. In theoretical part I deal with art symbolism, specifically the work by Puvis De Chavannes. I deal with fashion inspiration as well, mainly to fashion that is inspired by art.

Key words

Fashion, Art, Symbolism

Rád by som poďakoval vedúcej diplomovej práci pani Mgr.art Mári Štranekovej,Art.D, za ochotnú odbornú konzultáciu, takisto pani Mgr.art Šárke Šiškovéj a pánu doc. Mgr. Ivanovi Titorovi, ktorí ma počas magisterského štúdia profesionálne usmerňovali.

Moje poďakovanie patrí aj mojej rodine a všetkým tím, ktorí mi nezištne pomáhali a podporovali ma.

Prehlasujem, že odovzdaná verzia diplomovej práce a verzia elektronicky nahratá do IS/STAG, sú totožné.

OBSAH

Úvod	9
Metodologický postup	10
1. Teoretická časť	11
I. Teoretická časť – Symbolizmus a Puvis De Chavannes.....	12
1.1 Symbolizmus.....	12
1.2 Puvis De Chavannes	14
1.3 Charakteristika tvorby	15
1.4 Obraz „ La Rivière“	17
1.4.1 Intuitívny popis obrazu.....	18
1.5 Následovníci	19
1.6 Chavannesov odkaz v modernom umení	20
II. Teoretická časť – Móda a jej inšpirácie	21
1.7 Štýl	21
1.7.1 Retro štýl	22
1.7.2 Etno štýl	22
1.7.3 Romantický štýl	23
1.7.4 Glamour	23
1.7.5 Rockový štýl	24
1.7.6 Unisex	24
1.7.7 Športová elegancia	25
1.7.8 Geometria a architektúra	25
1.8 Móda inšpirovaná umením	26
1.8.1 Pop-artové tendencie	27
3.8.1.1 Jeremy Scott	27
3.8.1.2 Jean Charles De Castelbajac	27
3.8.1.3 Viktor a Rolf.....	28
1.8.2 Surrealizmus, expresionizmus, dada.....	28
3.8.2.1 Martin Margiela.....	29
3.8.2.2 Rei Kawakubo.....	29
3.8.2.3 Vivienne Westwood.....	29
1.8.3 Minimalizmus a futurizmus	30
3.8.3.1 Jil Sander	30
3.8.3.2 Paco Rabanne	30
1.8.4 Konceptuálna móda	32
1.8.4.1Hussein Chalayan	32
2. Praktická časť	33
2.1 Odevná kolekcia „La Rivière“.....	34
2.1.1 Charakteristika a filozofia kolekcie.....	34

2.1.1.1 Strihové riešenie.....	34
2.1.1.2 Textilný materiál.....	35
2.1.1.3 Farebnosť.....	35
2.2 Model č. 1	36
2.2.1 Model č.1 – návrh	37
2.2.2 Model č. 1- farebné variácie	38
2.2.3 Technický nákres a popis	39
2.3 Model č. 2.....	40
2.3.1 Model č.2- návrh	41
2.3.2 Model č.2 – farebné variácia	42
2.3.3 Technický nákres a popis	43
2.4 Model č.3	44
2.4.1 Model č.3 – návrh	45
2.4.2 Model č.3 – farebné variácie	46
2.4.3 Technický nákres a popis	47
2.5 Model č.4	48
2.5.1 Model č.4 – návrh.....	49
2.5.2 Model č.4 – farebné variácie	50
2.5.3 Technický nákres a popis	51
2.6 Model č. 5.....	52
2.6.1 Model č.5 – návrh.....	53
2.6.2 Model č.5 – farebné variácie.....	54
2.6.3 Model č.5 – návrh so šatkou	55
2.6.4 Model č.5 – farebné variácie so šatkou	56
2.6.5 Technický nákres a popis	57
2.7 Model č.6	58
2.7.1 Model č.6 – návrh A	59
2.7.2 Model č.6 – farebné variácie A	60
2.7.3 Model č.6 – návrh B.....	61
2.7.4 Model č.6 – farebné variácie B.....	62
2.7.5 Technický nákres a popis	63
2.8. Model č.7	64
2.8.1 Model č. 7 – návrh	65
2.8.2 Model č. 7 – farebné variácie	66
2.8.3 Technický nákres a popis	67
Fotodokumentácia	68
Záver.....	77
Použitá literatúra	78
Zoznam použitých obrázkov	79
Prílohy	81

ÚVOD

Počas študijného pobytu vo francúzskom Lyone som mal možnosť navštíviť múzeum Beaux Arts (výtvarných umení), kde som sa zoznámil s tvorbou symbolistického maliara Puvis De Chavannes. Očarilo ma hneď niekoľko jeho obrazov, a to „Jean Cavalier hrajúci Lutherov chorál svojej zomierajúcej matke“, „Jeseň“ a portrét „Princezná Cantacuzéne“. To, čo ma na týchto obrazoch oslovilo, je nie len ich vynikajúce maliarske spodobenie, ale hlavne pokoj a mier, ktorý z nich vyžaruje. Neskôr, pri hlbšom štúdiu Chavannesovej tvorby, som sa dozvedel, že monumentálna nástenná maľba, ktorá zdobí schodisko múzea, je takisto jeho dielom. Neobyčajný maliar druhej polovice 19.storočia ma svojím „zvláštnym svetom“ natoľko zaujal, že som sa rozhodol svoj umelecký zážitok previesť do kolekcie odevov a tým vzdať česť tomuto veľkému umelcovi. Za vzor som si vybral obraz „La Rivière“(rieka), ktorý mi pripadá svojim námetom vhodný k tvorbe spoločenských a kokteilmových šiat. Predsavzal som si, že pomocou tvaroslovia, materiálových štruktúr a farebnosti sa pokúsim symbolicky vyjadriť rieku, a tým prepojiť maliarske dielo s odevnou kolekciami, ktorú nazývam jednoducho „La Rivière“.

METODOLOGICKÝ POSTUP

Teoretická část sa skladá z dvoch samostatných celkov.

V prvej teoretickej časti sa zaoberám výtvarným smerom druhej polovice 19.storočia – symbolizmom. Venujem sa princípom tvorby symbolistických umelcov, spomínam významných predstaviteľov na čele s Puvisom De Chavennesom. Rozoberám jeho tvorbu, zvlášť obraz „La Rivière“. Poznatky vyplývajúce z tejto analýzy použijem pri výtvarnom riešení kolekcie.

V druhej teoretickej časti sa zaoberám módou a jej inšpiráciami. Bližšie charakterizujem jednotlivé štýly a samostatnú kapitolu venujem módnym tvorcom, ktorých tvorba je inšpirovaná umeleckými smermi ako sú pop art, surrealizmus, expresionizmus, dadaizmus, futurizmus, minimalizmus a konceptuálne umenie.

1. TEORETICKÁ ČASŤ

I. Teoretická část – Symbolizmus a Puvis De Chavannes

1.1 Symbolizmus

Výtvarné umenie na konci 19.storočia je charakteristické idealistickými predstavami, ktoré sú spodobené realistickým spôsobom. Francúzsky spisovateľ a umelecký kritik, Remy De Gourmont, označil toto obdobie, ktoré trvalo približne od roku 1880 do 1.svetovej vojny, pojmom symbolizmus.

Európa v druhej polovici 19.storočia už poznala pozitívne i negatívne dôsledky priemyselnej revolúcie. Technický progres a s ním súvisiaci rozvoj priemyselnej výroby, zmenil spôsob života väčšiny populácie. Hromadné opúšťanie vidiek a sťahovanie sa do nových miest, zanikanie a miešanie ľudových kultúr, vznik triednych rozdielov a vykorisťovanie zamestnancov, patrí k negatívnym dôsledkom nového životného štýlu. Nedôvera voči technickému pokroku, aj napriek pozitivistickej doktríne, ktorá hlása optimistickú budúcnosť, obrátila záujem umelcov smerom k tradícii, k pôvodným, neskazeným hodnotám. V roku 1885 vytvoril Max Klinger obraz „philosophe“ (filozof). Zobrazuje muža, ktorý vyliezol na vrchol ľadovca, odkiaľ by mohol pokojne rozjímať nad krajinou, ale práve mu spadli okuliare. Musí zísť dole, až na samý okraj ľadovca, kde naňho čaká tragikomická smrť. V snehu je ironický nápis „Sciens nescieris“ (vedecký rozvoj).

Symbolisti sa stavajú proti vedeckému pokroku, sú k nemu skeptickí. Ako protipól k nemu nastavujú v umení idealizmus. Hudobný skladateľ Richard Wagner s predstavou totálneho umenia – Art total, kde spolupracujú všetky umelecké odvetvia, aby vytvorili jedinečný harmonický celok, hudobnú drámu – operu. Arnold Böcklin, jeden z hlavných predstaviteľov symbolizmu, namaľoval v roku 1880 obraz „L'Île des morts“ (ostrov mŕtvych). Fascinuje ho smrť, ktorú vníma ako návrat k pôvodnému, tam, kde všetko začína odznovu. Idealistická predstava v realistickom spodobení zdôrazňuje symboliku diela. Nejde o naturalistické živé zobrazenia, ani o impresionistický prchavý dojem. Základnou výpovednou hodnotou je tu symbol.

Obr.1 Arnold Böcklin, L'île des morts (1880)

Mnohí umelci čerpajú námety svojich diel v mytológii. Mýtus spolu s archeologickými nálezmi pomáha utvárať predstavu o histórii národa, čím posilňuje národnú identitu. Ďalšími obľúbenými námetmi sú duchovno, spiritualita, ľudský život vo vzťahu k vesmíru, náboženstvo, všetko to, čím sa človek odpútava od všednej reality, sen, podvedomie, morbidne fascinácie, ale aj napríklad erotika, ako je tomu v prípade Gustava Klimta.

Symbolistickí maliari nemaľujú to čo vidia, ale zobrazujú intelektuálnu koncepciu. V dôsledku toho majú ich diela charakter nemej, nehmotnej reality. Ťažia z objavov renesancie, ako je perspektíva, používanie modelov, šerosvit, iluzionizmus. Podľa umeleckého zámeru rozdeľujeme symbolistov do dvoch skupín. Gustave Moreau, Pierre Puvis de Chavannes a Arnold Böcklin sú hlavní predstavitelia symbolizmu orientovaného na tvorbu Prerafaelitov, teda k archaizovaniu. Druhá skupina umelcov sa točí okolo Paula Gauguina. Nazývajú sa cloisonisti a je pre nich typický novátorský prístup. Hlavnými predstaviteľmi sú Émile Bernard, Paul Sérusier a Maurice Denise.

S prvou svetovou vojnou prestáva byť idealistické umenie aktuálne, nahrádzajú ho nové, oveľa dramatickejšie výtvarné smery, ako je fauvizmus, expresionizmus, dadaizmus. Myšlienky symbolistov ale našli svoju odozvu v surrealizme a čiastočne aj v abstraktnom umení. Niektorí jedinci, ako Maurice Denis a James Ensor pokračovali v symbolistickej tvorbe aj v 20. Storočí.

1.2 Pierre Puvis De Chavannes

(1824-1898)

Pierre Puvis De Chavannes bol maliarom veľkých plátien. Jeho kompozície zdobia budovy vo Francii, najmä v Paríži, a v americkom Bostone. Napriek tomu, že kritika jeho diela spočiatku odmietala, neskôr sa stal prezidentom spoločnosti krásnych umení „Société des Artistes Français et formation de la Société National des Beaux-Arts“ a svojím maliarskym umením ovplyvnil nasledujúcu generáciu umelcov.

Narodil sa 14. Decembra roku 1824 v Lyone. Vyštudoval gymnázium v Paríži, kde aj absolvoval prípravný kurz na polytechnickú školu, na ktorú ale zo zdravotných dôvodov nenastúpil. Ostáva dva roky so svojou rodinou, potom podniká študijné cesty do Talianska. Priebežne trávi nejaký čas v ateliéri francúzskeho maliara Henryho Scheffera a na krátko v ateliéri Eugena Delacroix. V roku 1849 sa dokonca zamestná i v krajčírskom ateliéri. Puvisove maliarske ambície sú po prvý krát uspokojené, keď sa mu v roku 1850 podarí vystaviť na Salóne obraz „Pieta“. Ďalších osem rokov však odborná kritika odmieta vystaviť jeho obrazy. Od roku 1852 pracuje vo svojom vlastnom ateliéri v Paríži, kde zostáva po celý svoj život. Prvú významnú zákazku dostáva od svojho brata, ktorý ho požiadal, aby dekoroval jedálenskú miestnosť jeho vidieckeho domu. Obrazy „Le Printemps, L’Eté, L’Automne, L’Hiver, Retour de l’enfant prodigue“, ktoré tu namaľoval, boli neskôr úspešne vystavované na Salóne a z Puvisa tak urobili žiadaného umelca. V období 1859 až 1870 realizuje zákazky pre múzeum v Amiens a v Marseille, vystavuje na Salóne, dekoruje schodisko v mestskom hoteli v Poitiers a vestibul hotelu Vignon v Paríži. V roku 1874 začína pracovať na výzdobe parížskeho Pantheonu a v roku 1877 je ocenený Rádom Čestných Légii.

V 80.-tich rokoch 19. storočia sa naplno venuje nástennej maľbe. Realizuje zákazky pre múzeum v Amiens, v Rouen, dekoruje schodisko v Musée des Beaux-Arts v Lyone

a zdobí i rokovací sál velkého amfiteátra na Sorbonskej Univerzite v Paríži. V roku 1889 je P.D.Chavennes menovaný riaditeľom Čestných Légii, a keď v roku 1891 zomiera Jean-Louis Ernest Meissonier, stáva sa i prezidentom „Société des Atristes Français et formation de la Société National des Beaux-Arts“.

V 90.-tich rokoch 19. storočia sa Puvis venuje kompozíciám pre mestskú knižnicu v americkom Bostone. Po Meissonierovi preberá výzdobu parížskeho Pantheónu, ktorú ale tak, ako jeho predchodca, necháva nedokončenú svojim žiakom.

24. októbra 1898, krátko po smrti svojej manželky, Pierre Puvis De Chavannes zomiera.

1.3 Charakteristika tvorby

Puvisove diela sú jedinečné. Nemajú nič spoločného s dielami jeho súčasníkov ako A. Cabanel, L. Bonnat či E. Meissonier. Ani oficiálni maliari, ani tí zo „Salónu odmietnutých“, ako C. Monet, E. Manet či C. Pissaro, necharakterizujú tvorbu P. D. Chavannesa. Jeho veľkým vzorom bol J. F. Millet, na ktorom oceňoval jeho zmysel pre syntézu a zredukovanie na typy. Obdivoval takisto silné a nezabudnuteľné obrazy V. V. Gogha, G. Seurata, P. Gauguina a G. Segantiniho.

Najväčší vplyv na Chavannesovu tvorbu mali myšlienky rozmáhajúceho sa symbolizmu. Tento nový umelecký smer je anti-naturálny, snaží sa vyjadriť svoj vlastný pohľad, filozofický postoj, ktorý vyjadruje symbolickou formou. Obrazy, ako napríklad „ Les Jeunes filles et la mort, L'Espérance, La pauvre pêcheur, Le Réve, Orphée, Le Chant du berger, Doux pays, Le Bois sacré“, nestvárňujú nič naturálne, všetko je zostavené, skomponované. Obľúbenými námetmi sú život a smrť, sen a realita, mysticismus, záhada, subjektívne vízie, fantázia, horor. Námety Chavannesových obrazov teda vychádzajú z tohto myšlienkového prúdu. Rytmus a štruktúra kompozície rešpektuje zákony maľby integrovanej do architektúry. Preto

časté používanie vertikálou, občas je obraz dokonca rozdelený na niekoľko častí. Absencia hĺbky, postavy sú iba málo modelované, čo vyplýva zo skúseností monumentálnej nástennej maľby. Používa málo farieb a vždy sa jedná o farby príbuzné, aby nevytvárali príliš veľký kontrast. Obrazy majú často matný povrch, sú namaľované širokými, niekedy hrubými ťahmi štetca.

Obr. 2 Puvis De Chavannes, Le Rêve (sen) 1883

Hlavným znakom Chavennesových diel je citeľná láska k alegóriám, a to čo najjednoduchším, ako sú :

- Symbol
- Myšlienka prezentovaná formou
- Žiadny naratív, žiadna psychológia
- Gestá postáv
- Zvyky, maniere
- Situácie
- Nie portrét, ani karikatúra, anekdota, ani žiadne podivnosti
- Štylizované tváre
- Jasnú siluetu postáv, z ktorých sa stávajú arche typy
- Abstraktný pohyb
- Nadčasové dekorácie
- Žiadne efekty, všetko s mierou
- Nemá, tichá maľba
- Podstatne vizuálna

1.4 Obraz „La Rivière“

Obraz „La Rivière“ (rieka) namaľoval Puvis de Chavannes v roku 1865. Jedná sa o olejomaľbu na papieri namontovanom na plátne formátu 129.5 x 252.1 cm. Dielo vzniklo na požiadanie múzea Picardi vo francúzskom meste Amiens. Keď roku 1863 vystavil P.D.Chavannes na Salóne obrazy „Le Travail“ (práca) a „Le Repos“ (odpočinok), múzeum Picardi ich odkúpilo a zároveň požiadalo Puvisa o namaľovanie ďalšieho obrazu. A tak v rokoch 1864-1865 vzniká dielo „Ave Picardia Nutrix – La Rivière“.

Obr.3 P.D.Chavannes, »La Rivière « (rieka)

Výtvarne sa jedná o majstrovské dielo. Farebná harmónia, kompozícia, práca so svetlom, perspektíva, zobrazovanie detailov, to všetko je bravúrne zvládnuté a ponúka divákovi vysoký estetický zážitok. Obraz ma zaujal na základe týchto kvalít, a až neskôr pri jeho študovaní som si uvedomil jeho ďalší rozmer, ktorý vyplýva z jeho symbolickej hodnoty. P.D.Chavannes je predný predstaviteľ symbolizmu a jeho diela majú vždy symbolický charakter, určité posolstvo, ktoré sa skrýva za zobrazovaným

námetom. Pokúsím sa teraz analyzovať obraz „La Rivière“, naznačím, ako vnímam jeho symbolický rozmer.

1.4.1 Intuitívny popis obrazu

Prvé čo na mňa z obrazu dýchne je množstvo nádherných, anticky vyznievajúcich, nahých postáv, ktoré sú zakomponované do troch skupín. Prvú skupinu v popredí obrazu tvoria matky s deťmi. Druhú skupinu tvoria tri mladé dievky kúpajúce sa v rieke a tretiu skupinu v pozadí tvoria muži pracujúci na stavbe mostu. Celý výjav je veľmi živý, v pohybe, oproti tomu je rieka pokojná, tichá až nenápadná. Prečo potom autor pomenuje obraz „La Rivière“? Domnievam sa že P.D.Chavannes predstavuje rieku ako symbol ľudského života, symbol rodinného života. Preto stavia do popredia matky s deťmi, ktoré symbolizujú počiatok života a následnú starostlivosť oň, bez ktorej by sa nemohol ďalej vyvíjať. Kúpajúce sa mladé dievky symbolizujú čistotu, nevinnosť, mladosť a prísľub budúceho života. Muži stavajúci most ponad rieku symbolizujú materiálne zabezpečenie, potrebnú pomoc. Všetci dohromady potom tvoria jeden harmonický celok – rodinu – ľudské spoločenstvo - život človeka.

Tak ako na všetkých Chavannesových dielach, tak aj z tohto obrazu pociťujeme istú schematickosť, a to jak v celku – tri skupiny postáv jasne definujú kompozičnú schému obrazu, tak v detailoch – figúry sú hrubo modelované, najmä ich tváre sú silne schematické. To nám znemožňuje cítiť osobitý charakter jednotlivých postáv, sú si navzájom podobné. Takéto zobrazovanie je blízke klasickému antickému umeniu. To, že maliar zobrazuje postavy práve takýmto spôsobom, svedčí o tom, že ho zaujíma skôr ich symbolická hodnota, než zachytenie individuálneho charakteru jednotlivých postáv. Farebne obraz pôsobí veľmi živo, i keď paleta farieb je podstatne tlmená. Nenájdeme žiadny veľký farebný kontrast, ktorý by obrazu dominoval. Dielo je farebne harmonicky zladené.

Hlavnými znakmi obrazu „La Rivière“ sú symbol, myšlienka prezentovaná formou - rieka predstavuje „tok života“. Výrazná gestikulácia postáv, ktoré sú veľmi

štylizované a často krát manieristicky spodobené, spolu s ich rozmiestnením v priestore vyvolávajú dojem abstraktného pohybu. Maľba neponúka žiadne výrazné efekty, všetko je namaľované s mierou, v tlmenej farebnosti. Vzniká tak dojem tichej, nemej maľby.

Obrazy P.D.Chavannesa sú svojím spracovaním čisté a jasné, sú jednoduché, harmonické a zrozumiteľné, čím sa stávajú „univerzálnym umením“. Slúžia ako model – vzor zobrazovania foriem, línií, farebnej harmónie, detailov, celku a výjavu. Každý si z jeho diela môže rozvinúť svoj vlastný štýl, čoho si nasledujúca generácia maliarov, počínajúc Odillonom Redonom až do prvej svetovej vojny, bola dobre vedomá.

1.5 Následovníci

Vo Francúzsku parafrázovali umenie P.D.Chavannesa symbolistickí maliari Jeu-Charles Cazin, Alexandre Séon (obraz „L'Étoile“), Alphonse Osbert (Le Mystère de la nuit“), Henri Martin. Zo sochárov to bol Albert Bartholomé. Ešte viac ako vo Francúzsku sa symbolizmus rozšíril v Nemecku a vo Švajčiarsku, v krajinách, kde impresionizmus nenašiel veľa prívržencov. Z nemeckých maliarov to boli Hans von Marées, Böcklin, Max Klinger (obraz „L'Heure bleue“), Franz von Stuck, Ludwig von Hofmann. Zo Švajčiarov potom Ferdinand Holder, ktorý sa venoval monumentálnej maľbe – L'Architecture, L'Art de Ingénieur, La Nuit. Belgický symbolizmus predstavuje najmä maliar Ferdinand Knopff a sochár George Minne. V Rákusku to bol Gustave Klimt, v Taliansku maliar Giuseppe Pellizza de Volpedo (obraz „La Rondé“) a v Nórsku Eduard Munch (obraz „De Puberté“).

Diela všetkých spomínaných umelcov lepšie pochopíme, ak poznáme tvorbu P.D.Chavannesa. Tento „pohyb“ okolo Chavannesovho umenia stojí v začiatkoch nových výtvarných tendencií, ktoré sa utvárajú počiatkom 20.storočia. V tomto kontexte sú počiatky i Picassovej tvorby.

1.6 Chavannesov odkaz v modernom umení

Moderné umenie čerpá predovšetkým z námetov Chavannesových obrazov. Picassove „modré obdobie“ (1902) naznačuje snahu využiť Chavannesove objavy, čo sa v „rúžovom období“ naplno prejavilo v obraze „L'Acrobate à la boule“ (1905). Henri Matisse sa v obraze „Luxe, calme et volupté“ (1905) inšpiroval námetom a kompozíciou jeho obrazov. Rovnakú inšpiráciu ukazuje André Derain v diele „L'Âge d'or“.

Po prvej svetovej vojne sa výtvarné umenie zmenilo. Picasso pracuje na portrétoch v ingresovskom duchu, prevládajú antikizujúce obrazy, čo sa naplno prejavilo v neo-klasicizme. Vernosť Picassa k štýlu P.D.Chavennesa sa v tomto období naplno prejavila, čo je najviac badateľné na obraze „Femme et enfant au bord de la mer“. Obraz má rovnakú atmosféru, akú poznáme z diel P.D.Chavennesa.

Obr. 4 P. Picasso, Femme et enfant au bord de la mer (1921)

II. Teoretická část - MÓDA A JEJ INŠPIRÁCIE

1.7 Štýl

Štýl módnej značky je určovaný predovšetkým osobnosťou návrhára. Jeho estetickým cítením, vnímaním proporcií, farebnej harmónie, citom pre kompozíciu a textilný materiál. Ďalším faktorom, ktorý ovplyvňuje charakter módnej značky, je zvolená inšpirácia. Priľnutím k určitému typu inšpirácie, alebo ku kombináciám inšpirácií, vzniká spolu s osobnostnými kvalitami návrhára štýl.

Medzi najrozšírenejšie patria retro štýl, romantický štýl, glamour, unisex, rockový štýl, etno, geometrický štýl a športová elegancia. Zaujímavé sú štýly ovplyvnené umením 20.storočia, ako napríklad pop artové tendencie, inšpirácia surrealizmom, expresionizmom a dadaizmom, konceptuálna móda, minimalistická a futuristická móda.

Niektorí návrhári striktne dodržiajú koherenciu štýlu, napríklad Prada je vždy retro, Calvin Klein je vždy minimalistický. Iní návrhári zase radi experimentujú a zámerne narúšajú koherentnosť štýlu. Azda najznámejším predstaviteľom je John Galliano, ktorý pre módný dom Dior navrhoval vždy glamour štýl, niekedy však v jeho nežnej, jemnej podobe, inokedy v surovom a drsnom podaní, ktoré v nás vzbudzuje pochybnosti, či sa ešte stále jedná o vysoko elegantnú módu.

1.7.1 Retro štýl

Inšpirácia ikonami z minulosti, respektíve módnymi štýlmi 20. storočia sa nazýva retro štýl. Takáto móda pôsobí zámerne „staro“, nostalgicky, pretože kopíruje už poznaný štýl, ktorý modernizuje do súčasnej podoby. Asi najznámejšou návrhárkou, ktorá zostáva verná tomuto štýlu, je Talianka Miuccia Prada. Jej odevy sú vždy vynikajúcim prevedením starého vzhľadu do novej podoby. V kolekcii jar – leto 2012 sa inšpiruje 50. rokmi. Predvádza široké plisované sukne s dĺžkou po kolená, potlač na motív amerických automobilových závodov a to všetko v jemných pastelových farbách. Retro štýl je blízky aj americkej návrhárke Anna Sui, alebo Talianke Varonica Etro.

1.7.2 Etno štýl

V tomto prípade sa návrhár inšpiruje ľudovými kultúrami z celého sveta. Používa rustikálne materiály, často krát pletené, čipky, výšivky, potlač, a rôzne prvky z ľudového odevu, ako napríklad naberané rukávy či halenky so zámikmi. Belgický módný návrhár Dries Van Noten dáva tradícii moderný vzhľad. Kombinovaním luxusných materiálov ako satén, hodváb a taft s tradičnými čipkami, získavajú jeho odevy súčasný charakter. Tento efekt umocňuje hojné používanie prírodných motívov formou digitálnej potlače a používaním žiarivých farieb. Známym zástancom tohto štýlu je aj japonský návrhár Kenzo, alebo Talian Emilio Pucci.

Obr.5 Prada, jar-leto 2012

Obr.6 Dries Van Noten, jar –leto 2012

1.7.3 Romantický štýl

Pod pojmom romantický štýl si môžeme predstaviť módu, ktorá zdôrazňuje ženskosť. Používa pri tom klasicky romantické prvky, ako sú kvetinové vzory, volány, čipky, a bohaté výšivky. Taliansky módný návrhár Roberto Cavali vytvára zmyselné šaty rafinovaným kombinovaním kvetinových a zvieracích vzorov, do ktorých vstupuje efektanou výšivkou. Podstatne jednoduchšia, ale o to pôvabnejšia je móda Emanuela Ungara. Zatiaľ čo jeden model je tvorený iba hrou umiestnenia zlatistých flitrov, iný model na nás nechá pôsobiť iba citlivou maľbou na transparentnom hodvábe. Azda najrozšírenejšia nežná ženská móda je charakteristická aj pre návrhárov ako Giambattista Valli, Salvatore Ferragamo, Christopher Rane, alebo Nina Ricci.

1.7.4 Glamour

Glamour je vysoko elegantná móda symbolizujúca luxusný životný štýl. V 30. rokoch ju predstavovali dlhé biele šaty s hlbokým výstrihom do V, doplnené načechraným boa z pštrosieho peria. V 50. rokoch oživil prepychovú módu Christian Dior nákladnými korzetovými šatami s naberanými širokými sukňami. V 60. rokoch predstavuje Yves Saint Laurent dámsky smoking v glamour štýle. Je to štýl haute-couture žiadaný vo vysokých spoločenských vrstvách a dnes ho okrem módneho domu Dior a Yves Saint Laurent predstavujú napríklad Gianfranco Ferré, Thierry Mugler, Valentino či Ellie Saab.

Obr.7 Emanuel Ungaro, jar-leto 2012

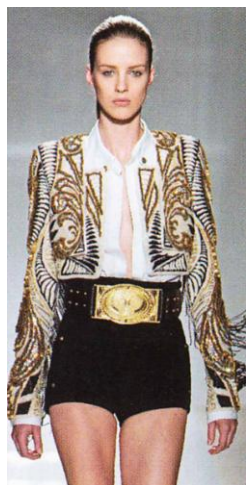
Obr.8 Dior, jar-leto 2012

1.7.5 Rockový štýl

Rockový štýl je typický snahou skrotiť a kultivovať drsný charakter kožených materiálov, denimu a kovových ozdôb. S úspechom tento štýl predstavuje módný dom Balmain pod vedením Oliviera Rousteinga. Navrhuje úzke krátke saká zvýrazňujúce ramená a zdobené bohatými výšivkami. Tie uplatňuje aj na slim jeansových nohaviciach, šatách i košeliach. Úzka silueta, nádherné „kovové výšivky“ a decentná farebnosť vytvárajú špecifický charakter rockovo ladených modelov značky balmain.

1.7.6 Unisex

Unisex je móda, ktorá navzájom mieša prvky ženského a mužského odevu. Zámerne zamieňa sexuálnu rolu tým, že pre mužský odev používa prvky ženského odevu a naopak, v ženskom odevu používa pánske prvky. Niekedy je odev neutrálny, uni-sex, takže ho môže nosiť muž aj žena. Najvýraznejším protagonistom tohto štýlu je francúzsky módný návrhár Jean Paul Gaultier. Na jeho prehliadkach muži nosia sukne, ženy pánske košele a saká, a nikto si nie je celkom istý, či si predvádzaný model obliekol muž, alebo žena.

Obr.9 Balmain, jar-letno 2012

Obr.10 Jean-Paul Gaultier, jar-letno 2012

1.7.7 Športová elegancia

Je to móda, ktorá dáva športovej sviežosti elegantný výraz. Dôraz kladie na komfort pri nosení, preto sú odevy často krát jednoduchého strihu a vždy z kvalitných materiálov. Americký návrhár Michael Kors navrhuje na sezónu jar- leto 2012 jednoduché, elegantné a dobre nositeľné odevy v štýle „safari“, zároveň ale nepredstavuje nič extra nové. Oproti tomu anglická návrhárka Stella McCartney ponúka takisto dobre nositeľné modely v športovo – elegantnom štýle, zároveň ale experimentuje s novým tvaroslovím. Vzorovanými tkaninami, plastickými výšivkami a strohou farebnosťou, dosahuje neobvykle sviežeho, moderného vzhľadu. Športová elegancia je citeľná aj z tvorby návrhára Felipe Oliveira Baptista, alebo módnych domov Céline, Fendi či Max Mara.

1.7.8 Geometria a architektúra

Najvýraznejšou módnou značkou, ktorá pojíma geometriu a architektúru za svoju stálu inšpiráciu, je Balenciaga pod vedením Nicolasa Ghesquiérea. Netradičné materiály ako neopren, technické plátno a hodvábný keper, formuje do geometrických tvarov, aby vytvoril napätie so splývavým saténom. Táto mestská móda sa vyznačuje pestrou farebnosťou, výraznými hranatými siluetami a bohatou škálou materiálových štruktúr. Medzi jej stúpcov patrí aj japonský extravagantný návrhár Issey Miake, alebo Američan Narciso Rodriguez.

Obr.11 Stella McCartney, jar-leto 2012 Obr.12 Balenciaga, jar –leto 2012

1.8 Móda inšpirovaná umením

U niektorých návrhárov vnímam súvislosti medzi ich tvorbou a výtvarným umením 20.storočia. To, čo je príznačné pre jednotlivé umelecké smery môžeme pozorovať v ich kolekciami.

Ak pre pop-artové umenie je typické kritizovať konzumnú spoločnosť, vtip, irónia, výrazné ale prázdne gesto, tak potom to isté predstavuje Jeremy Scott, keď na mólo pošle modelku oblečenú ako barbie, alebo Jean-Charles De Castelbajac s jeho mickey mouse tričkami a komixovými šatami. Modernejšie pojmávanie pop-artovej kultúry predstavuje dvojica návrhárov Viktor a Rolf so svojou záľubou vo výraznom geste a irónii.

Turecko anglický návrhár Hussein Chalayan navrhuje konceptuálnu módu. Jeho odevy, ako sám tvrdí, sú zhmotnené myšlienky.

Surrealistické, expresionistické a dadistické tendencie vnímam najmä u módnych domov Martim Margiela, Comme des garçons a Vivienne Westwood. Ich odevy šokujú, vyvolávajú zdesenie ale i pôvab niečoho zvláštneho. Za pôvodcu týchto tendencií v móde považujem Elsu Schiaparelli, ktorá v 30.rokoch 20.storočia prišla s bizarnými doplnkami – opasok s rúčkami, náhrdelník z chrobákov, alebo keď nechala zhotoviť klobúk v tvare topánky podľa návrhu Salvatora Dalího.

V protipóle k bezbrehej extravagancii stojí minimalistická móda Jil Sanderovej. Jej kreácie sú založené na čistých líniiach, strohej farebnosti a dokonalom krajčírskom spracovaní.

Od 60.rokov 20.storočia navrhuje svoje futuristické modely Paco Rabanne. Podľa vzoru futuristov používa kovové materiály formované do ostrých, dynamických tvarov. Jeho modely sú síce často krát nenositeľné, ale rovnako tak aj originálne a v dnešnom svete módy atraktívne.

1.8.1 Pop-artové tendencie

Obr.13 J.Scott, jar-letno 2012 Obr.14 J.Ch.Castelbajac, jar-letno 2012 Obr.15 Viktor a Rolf, jar-letno 2012

1.8.1.1 Jeremy Scott

Americký módný návrhár Jeremy Scott sa preslávil nápadnými róbami, do ktorých obliekal moderátorku zábavnej televíznej relácie koleso šťastia. Dlhé čierne šaty, ktoré ozvláštnil veľkoplošnou potlačou zlatých hodienok Rolex, dobre vystihujú jeho štýl. Strihovo jednoduché odevy ladí do primárnych farieb a ostrých kontrastov. Dekoruje ich vtipnými obrázkami, komixovými námetmi, textom, symbolmi, alebo i obyčajnými predmetmi z každodenného života. Odevy Jeremyho Scotta sú vždy teatrálné, ale nikdy nepresahujú hranicu nositeľnosti. To z nich robí atraktívny tovar najmä v show biznise. Medzi jeho klientky patria napríklad Lady Gaga, Madonna i Bjork.

1.8.1.2 Jean-Charles De Castelbajac

Prístup francúzskeho návrhára Jeana Charlesa De Castelbajaca je značne odlišný. Takisto má záľubu v primárnych farbách a humorne ladených potlačiach, avšak celkový dojem jeho odevov je vždy elegantný. Strihové riešenia podporujú ladné

krivky tela. Vnímame cit pre rafinovanú, elegantnú, ženskú módu. Potlač nie je samoučelná, ale tvorí súčasť kompozície odevu, definuje proporčné vzťahy, pohráva sa s priestorovým vnímaním obrazu. Od 70.rokov, kedy Casteljacob vytvoril svoju prvú kolekciu, predstavuje každú sezónu „obrazové šaty.“ Jedná sa o dlhú tuniku, ktorú necháva pomalovať súčasnými umelcami, čím priamo spája módu a umenie.

1.8.1.3 Viktor a Rolf

Výrazné gesto, vtip a nad sádzka sú typické pre dvojicu anglických návrhárov Viktor a Rolf. Svojimi kolekciami ironizujú „fenomén módy“. Oproti J.Scottovi a J.CH.De Casteljacovi však len málo používajú potlač. Výraz odevy nadobúdajú umocňovaním určitých prvkov a ich vygradovaním do extrému. V kolekcií jar leto 2012 použili „šnurovanie“ ako základný kompozičný prvok. Jeho umocňovaním od mini až do monumentálnej podoby vytvorili efektné kreácie. Výrazná a dobre nositeľná móda nachádza svoju klientelu najmä v popovej kultúre.

1.8.2 Surrealizmus, expresionizmus, dada

Obr.16M. Margiela,
jar-leto 2012

Obr.17Comme des garçons, jar-leto 2012

Obr.18 V. Westwood, jar-leto 2012

1.8.2.1 Martin Margiela

Avantgardný belgický módný návrhár Martin Margiela má veľkú úctu k tradičnému krajčírskemu remeslu, ktorého hranice neustále posúva experimentovaním s vypracovaním odevov. Často krát skromné, ale vždy rafinované strihové riešenia dávajú vyniknúť originálnym detailom a precíznej remeselnej práci. Charakteristická je citlivá hra materiálových štruktúr a používanie i netradičných prvkov ako je kov, plast, drevo. Jednoduchá, striedma farebnosť umocňuje dramatický výraz odevov Martina Margielu.

1.8.2.2 Rei Kawakubo

Rei Kawakubo je japonská návrhárka, ktorá pracuje pod značkou Comme des Garçons, je známa extravagantnými a často i nenositeľnými kreáciami. Ako sama tvrdí: „Stojí za to ukázať len to, čo tu ešte nebolo.“ Oproti tvorbe Martina Margiela sa nesústreďuje toľko na detail, ale o to viac experimentuje s farebnosťou. Podstatný je čo najexpresívnejší výraz, ktorý spočíva v surovom strihovom prevedení, odvážnych materiálových štruktúrach a bláznivej farebnosti.

1.8.2.3 Vivienne Westwood

Napriek divokým avantgardným odevom, ktoré anglická návrhárka Vivienne Westwood vytvára, majú jej modely niečo z typicky ženskej módy. Drapériu, ktorú nechá voľne padať po celej dĺžke tela, zovrie do korzetu, čím zdôrazní prsia, pás i boky. Takýmto miešaním historických siluet, materiálov a techník so súčasnými, dosahuje žiadaného napätia. Vivienne Westwood používa sviežu farebnosť a nebojí sa ani kombinovania nesúrodých materiálových štruktúr a vzorov. Americký denník Womenswear Daily ju právom považuje za jednu z najkreatívnejších talentov storočia.

1.8.3 Minimalizmus a futurizmus

1.8.3.1 Jil Sander

Nostalgická a moderná zároveň je minimalistická móda nemeckej návrhárky Jil Sander. V kolekcii jar- leto 2012 sa inšpirovala kašmírovým motívom, op-artovou grafikou a bielymi bavlnenými šatami. Jil Sander nikdy nemieša jednotlivé inšpirácie. A tak sa musíme zmieriť s tým, že kašmírový motív je jedinou ozdobou skromných tubových šiat, že chirurgická čistota bielych bavlnených šiat je umocnená striktným košeľovým golierom či decentnými odševkami, a že op-artová grafika je prevedená do jednoduchých, čiernych pletených šiat s pravidelnými očkami. Nech siahne po hociakej inšpirácii, Jil Sander vždy vytvorí puritánsky čistú kolekciu moderných odevov, zbavenú všetkých ozdobných prvkov a bez prehnane efektných siluet. To dáva jej modelom nadčasový charakter.

1.8.3.2 Paco Rabanne

Francúzsky módný návrhár Paco Rabanne textilný materiál takmer vôbec nepoužíva, napriek tomu úspešne tvorí módu od 60.rokov 20.storočia. Jeho prvá kolekcia obsahovala dvanásť spoločenských a kokteillových šiat vyrobených z plastových doštičiek. Nasledovala kolekcia z hliníka, kože a pštrosieho peria. Jeho futuristicky ladené kreácie sa stali obľúbené v show biznise. V pôsobivých materiáloch, ako napríklad fosforeskujúci plast, plexisklo, kov, nezostane žiadna hviezda nepovšimnutá. Dynamické tvaroslovie odevov vyplýva z použitého netextilného materiálu, ktorý väčšinou rozláme na malé kúsky, ktoré potom spája do väčšieho celku. Takto zhotovené šaty doplní plastovým golierom, alebo klobúkom z plexiskla. Paco Rabanne o sebe tvrdí, že sa nesnaží zvädzať, ale šokovať. Jeho originálne modely to úspešne dokazujú.

Obr.19 Jil Sander, jar-leto 2012

Obr.20 Paco Rabanne, jar-leto 2012

1.8.4 Konceptuálna móda

1.8.4.1 Hussein Chalayan

Anglický návrhár, pôvodom z Turecka, Hussein Chalayan tvrdí, že nenavrhuje módu, ale myšlienky. O schopnosti umelecky stvárniť svoje úvahy nás presviedča Art projektami, ktorým sa venuje súbežne popri módnej tvorbe. „Compassion fatigue“ (unavený súcit), „Echoform“ (echo forma), „afterwords“ (doslova), sú art projekty ktoré prostredníctvom odevnej kreácie prezentujú myšlienku ako umelecké dielo. Takto vzniknutý atypický odev rozvinie do celej kolekcie prêt a porter a dá tak „myšlienkam“ nositeľnú podobu. Princípy konceptuálneho umenia uplatňované v módnej tvorbe prinášajú nové podnety, obohacujú nás nie len o nové tvaroslovie ale i nový spôsob vnímania odevu. V roku 2001 vytvoril Hussein Chalayan šaty z cukrového skla. Modelky ich počas prehliadky na sebe navzájom rozbíjali, čím chcel autor poukázať na rozpad spoločenských hodnôt. Okrem „sklenených“ šiat kolekcia obsahovala dobre nositeľné, graficky pojaté modely.

Obr.21 Hussein Chalayan jar –leto 2012

Obr.22 Sklenené šaty z kolekcie Ventriloquy, jar-leto 2001

2. PRAKTICKÁ ČASŤ

2.1 Odevná kolekcia „La Rivière“ .

2.1.1 Charakteristika a filozofia kolekcie

Ak jednou z hlavných kvalít obrazu „La Rivière“ je jeho symbolika, potom aj odevy budú mať symbolický charakter. Kolekcia je zostavená tak, aby tvarovým riešením modelov spolu s voľbou použitého materiálu symbolicky vyjadrovala rieku – la rivière. Tvorí ju päť modelov kokteillových šiat a dva zložené modely z trupovej časti a sukne.

2.1.1.1 Strihové riešenie

Odevnícky výraz „voda“ je pomenovanie pre voľné padnutie textílie, ktoré vytvára zvlnenie, podobné vlnám na vode. Tento efekt je dosiahnutý prostredníctvom šikmo strihaného materiálu, ktorý sa vkomponuje do odevu tak, aby vytváral preves, voľné padnutie textílie. Symboliku rieky potom v odevе dosahujem použitím a umocnením tohto krajčírskeho prvku. Ten vytváram jak aranžovaním textílie na figuríne, tak vopred vymodelovaným strihom. Každý jeden model je hrou, modifikáciou prvku „voda“, kedy sa od klasického použitia vo výstrihu dostávam k riešeniu celkovej kompozície odevu. Zvlnenie prechádza celým odevom, látka sa točí okolo tela, ovíňa ho.

Obr. 23, 24 Modelovanie strihu na figuríne

2.1.1.2 Textilný materiál

Zámerne staviam do kontrastu lesklú a matnú plochu saténového materiálu, aby som vyvolal hru svetelných efektov, tak ako vlny na vode. Používam satén vo viacerých kvalitách - jemný satén z čistého hodvábu a zmesový satén hodváb/polyester.

Obr. 25,26

2.1.1.3 Farebnosť

Šaty sú ladené v tlmených tónoch, tak ako tiché, nemé obrazy P. D. Chavannesa. Dominantnou farbou je telová, nasleduje blankytne modrá, marhuľová, fialová a tmavo hnedá. Intenzita farby sa mení podľa toho, či je použitá na lesklom, alebo matnom povrchu textílie. Špecifická je farebnosť jemného hodvábného saténu, ktorého svetlo fialová farba postupne tmavne, až prechádza do tmavo hnedej.

Obr. 27 farebná škála

2.2 Model č. 1

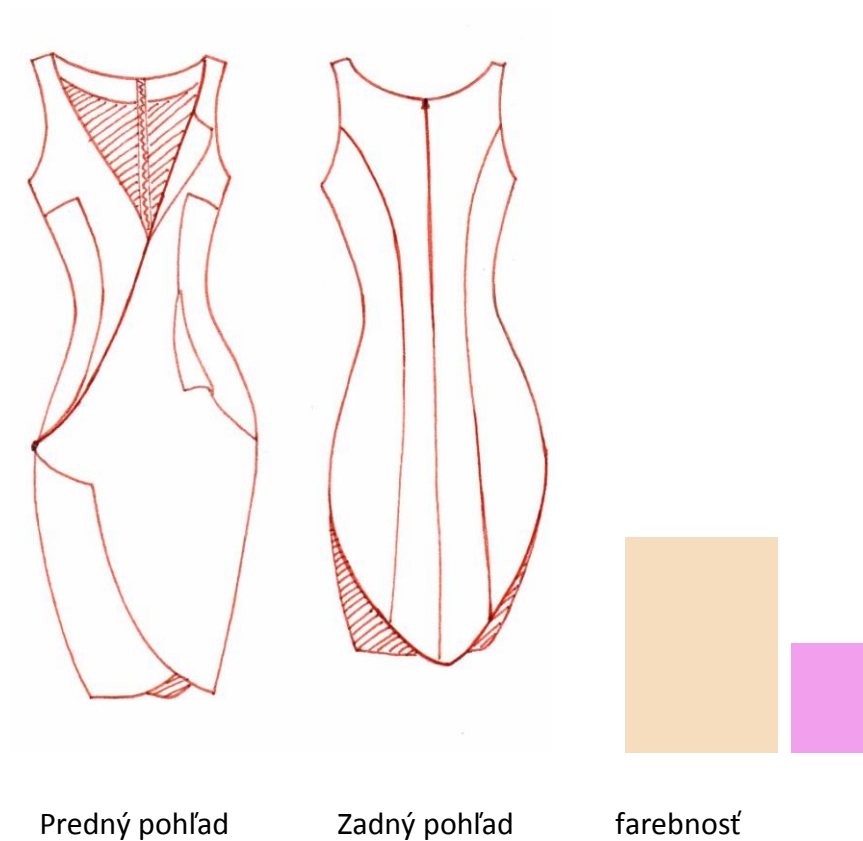

2.2.1 Model č. 1 - návrh

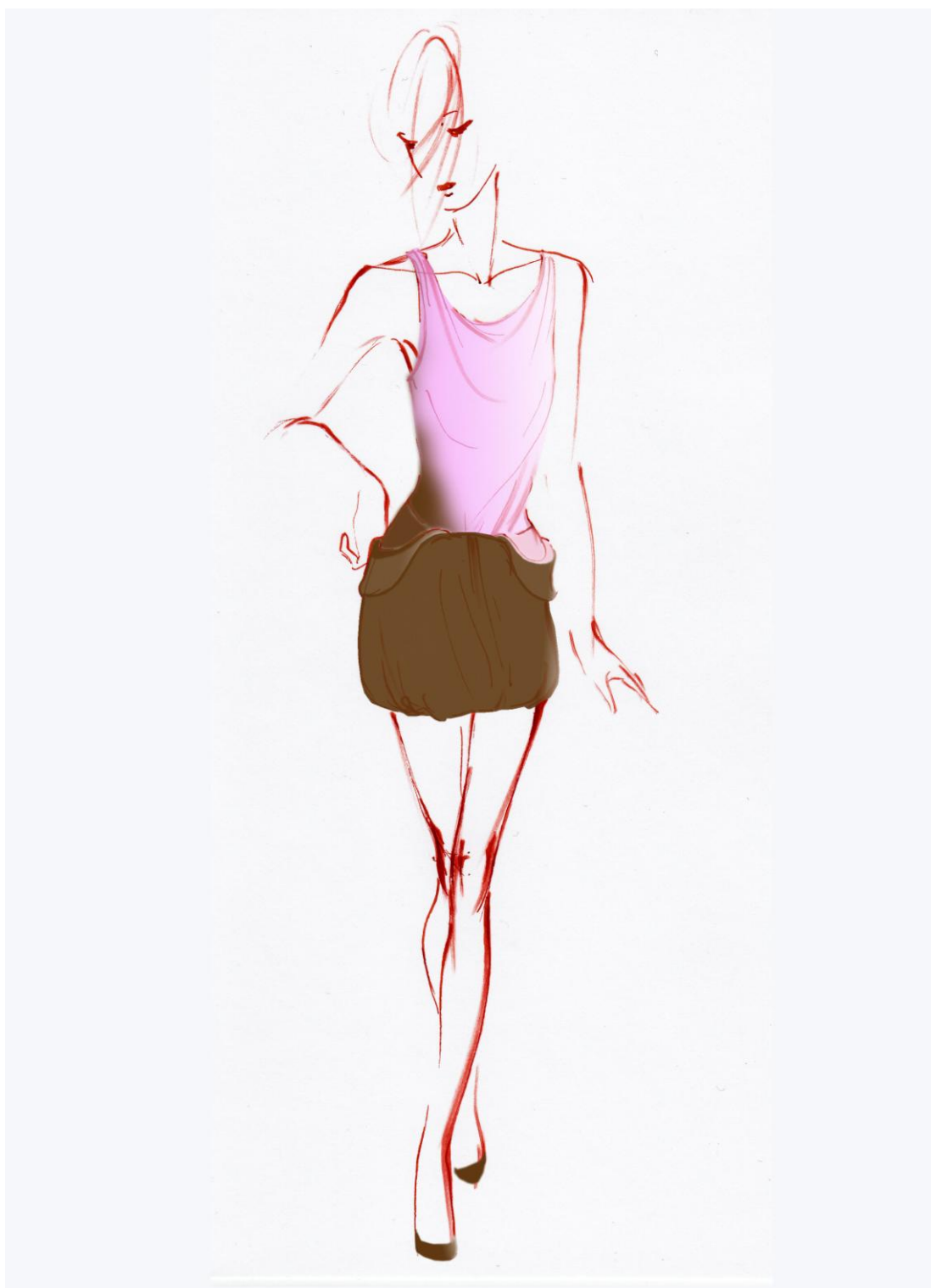
2.2.2 Model č.1 – farebné variácie

2.2.3 Technický náčrt a popis

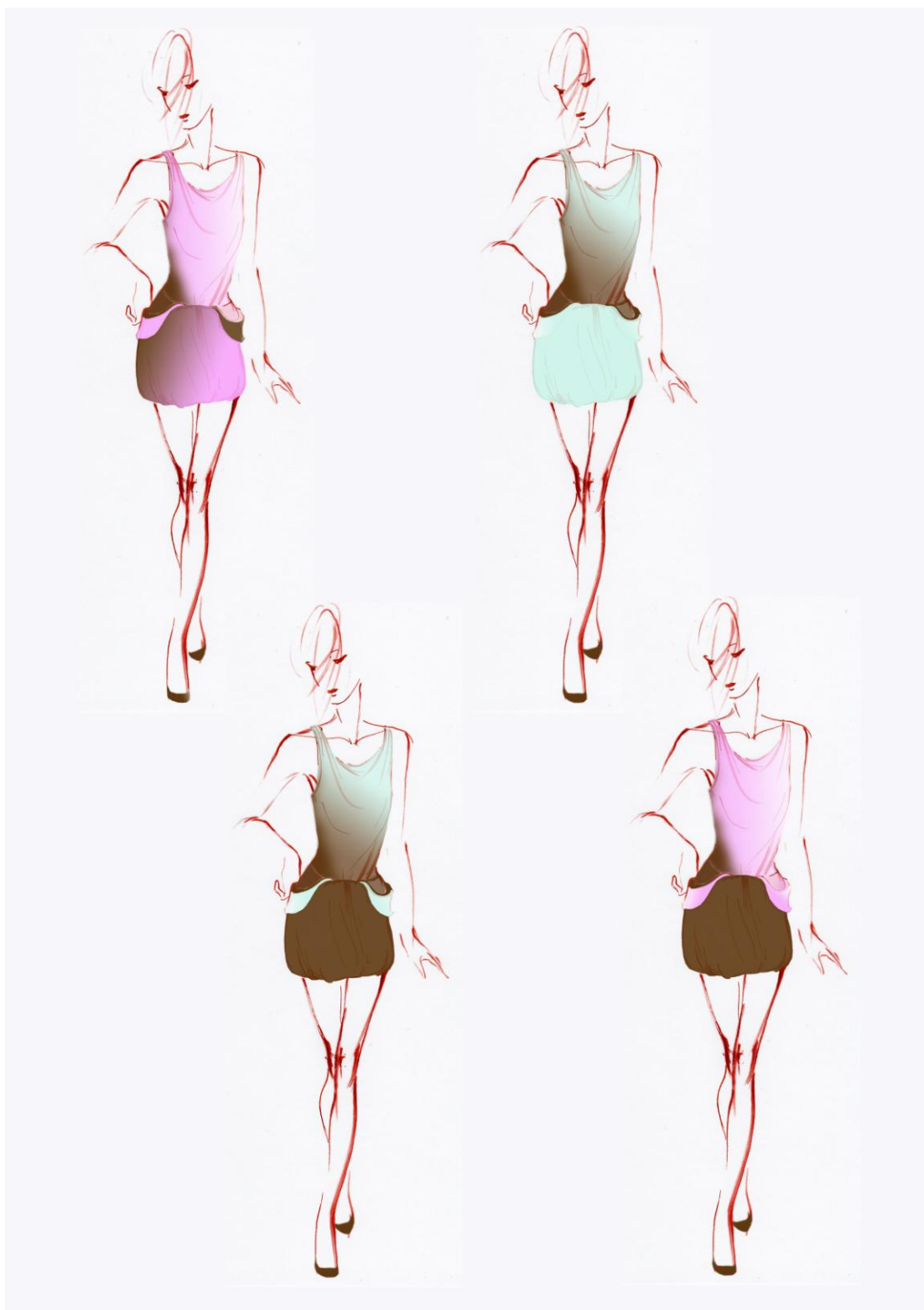

Zavinovacie šaty na ramienka sú zhotovené zo zmesového a hodvábneho saténu. V prsnej časti sú vypasované členením a smerom dole nadobúdajú voľne splývavú siluetu. Dominantnou farbou je telová, iba efektný preves, ktorý vytvára vrchný predný diel, je zdôraznený fialovou farbou, rovnako tak aj fazóna a vrecková výpusťka. Šaty sú podšité viskózovou podšívkou.

2.3 Model č. 2

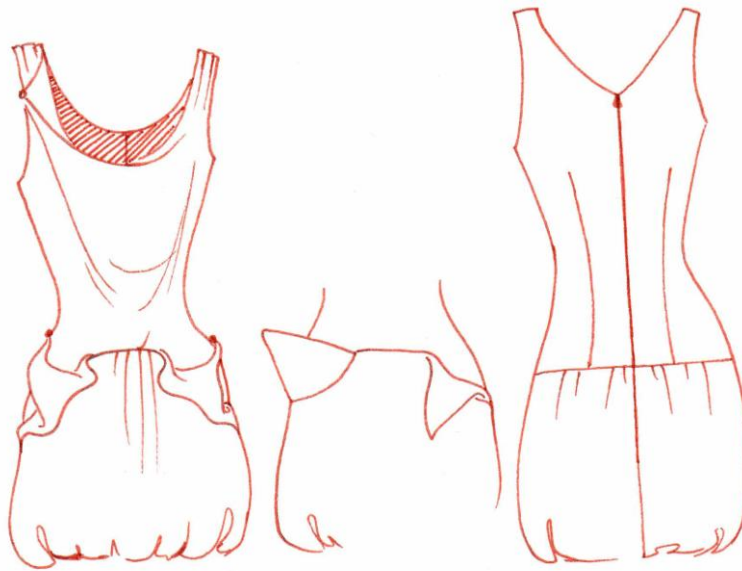

2.3.1 Model č.2 – návrh

2.3.2 Model č.2 – farebné variácie

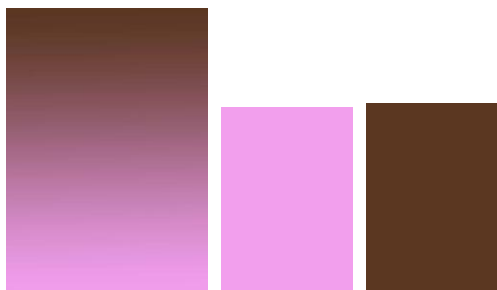
2.3.3 Technický náčrt a popis

Predný pohľad

Vreckové príklopky

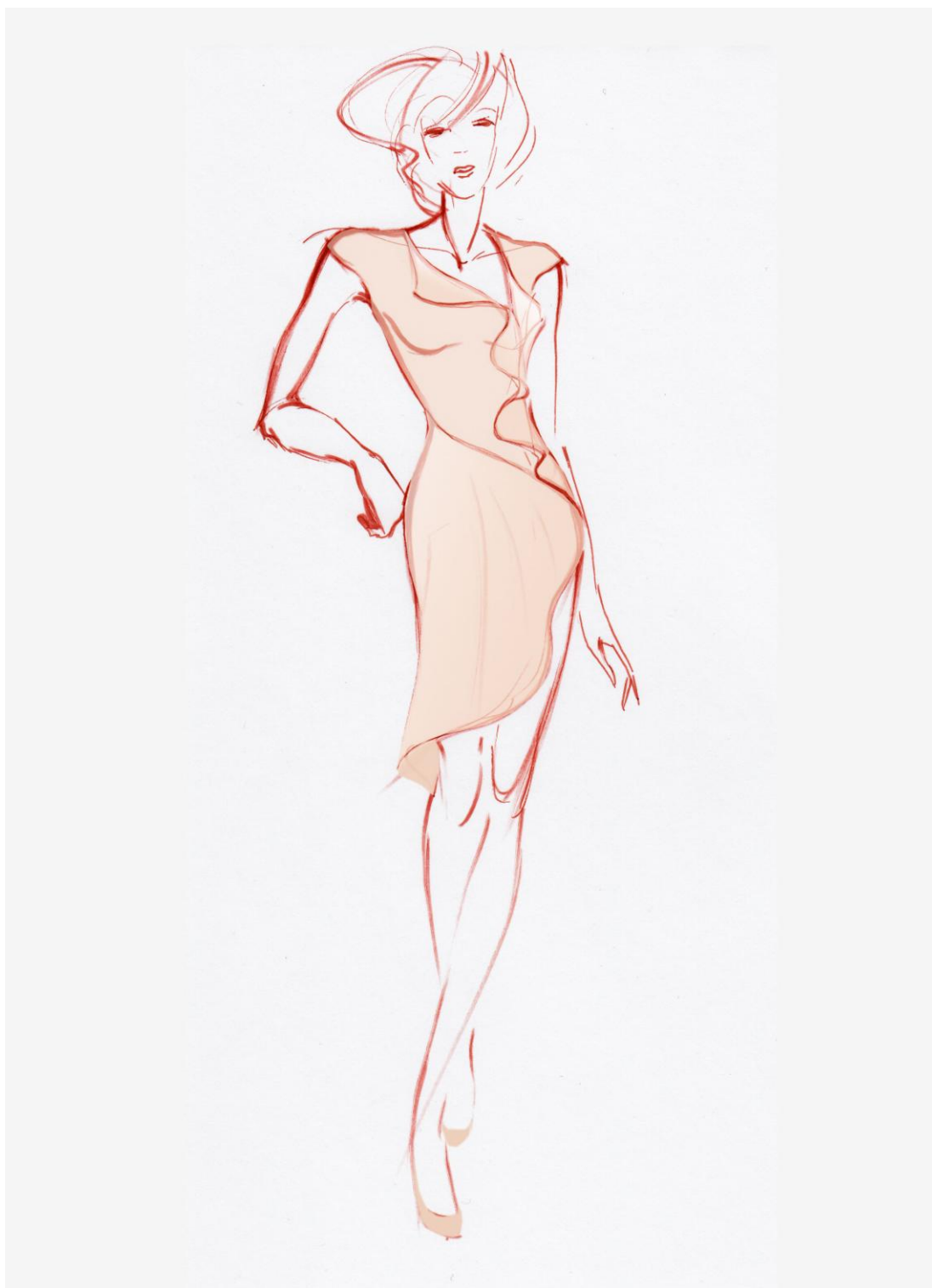
Zadný pohľad

Farebnosť

Minišaty voľne splývavého strihu sú zhotovené z hodvábného a zmesového saténu. Celú trupovú časť predného dielu tvorí preves, ktorý sa upína na ramienku. Sukňovitá časť je balónového strihu a v mieste, kde sa napája na trupovú časť, sú umiestnené klinové vrecká, z ktorých prevísajú cípy. Tie sa v bočnom šve upínajú na gombík, a vytvárajú tak efektný vlnivý dojem. Neurčitú, pohyblivú siluetu podporuje odstupňovaná farebnosť od fialovej po hnedú.

2.4 Model č. 3

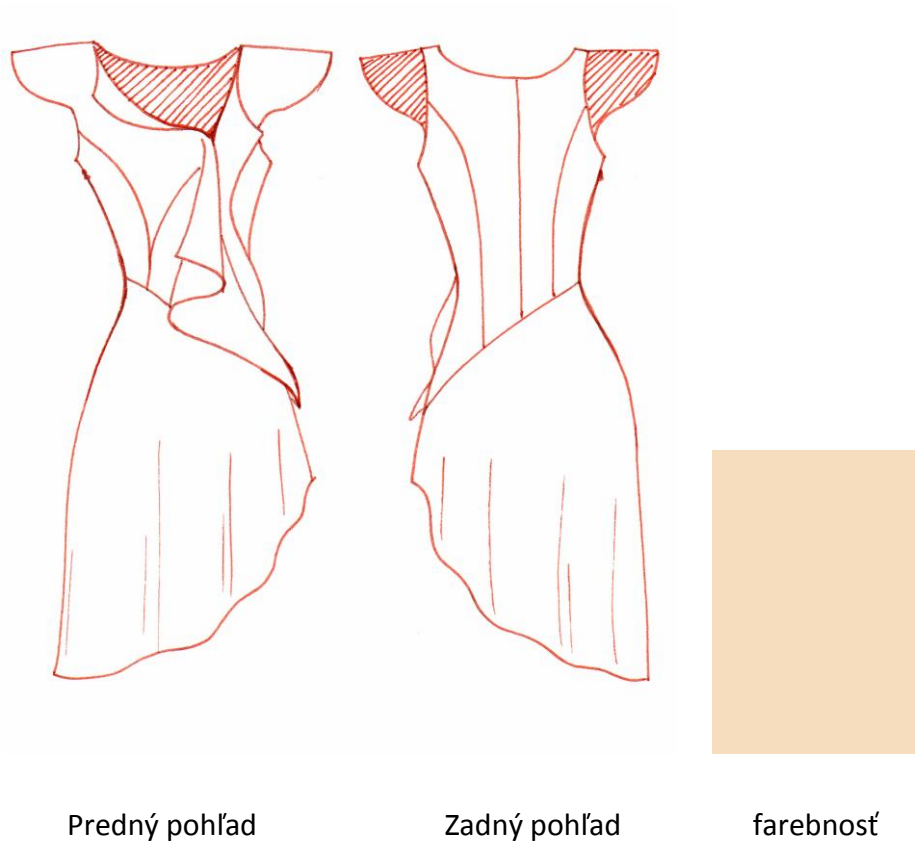

2.4.1 Model č.3 – návrh

2.4.2 Model č.3 – farebné variácie

2.4.3 Technický náčrt a popis

Šaty sú zhotovené zo zmesového saténu v telovej farbe. Dominantným prvkom je lesklá drapéria, ktorá sa vinie pozdĺž celej trupovej časti predného dielu a vizuálne sa napája na sukňovitú časť, ktorá je tiež vytvorená v lesku. Trupová časť, ktorá využíva matný povrch saténu, tak vyvoláva pôsobivú hru kontrastov lesklého a matného povrchu textílie.

2.5 Model č.4

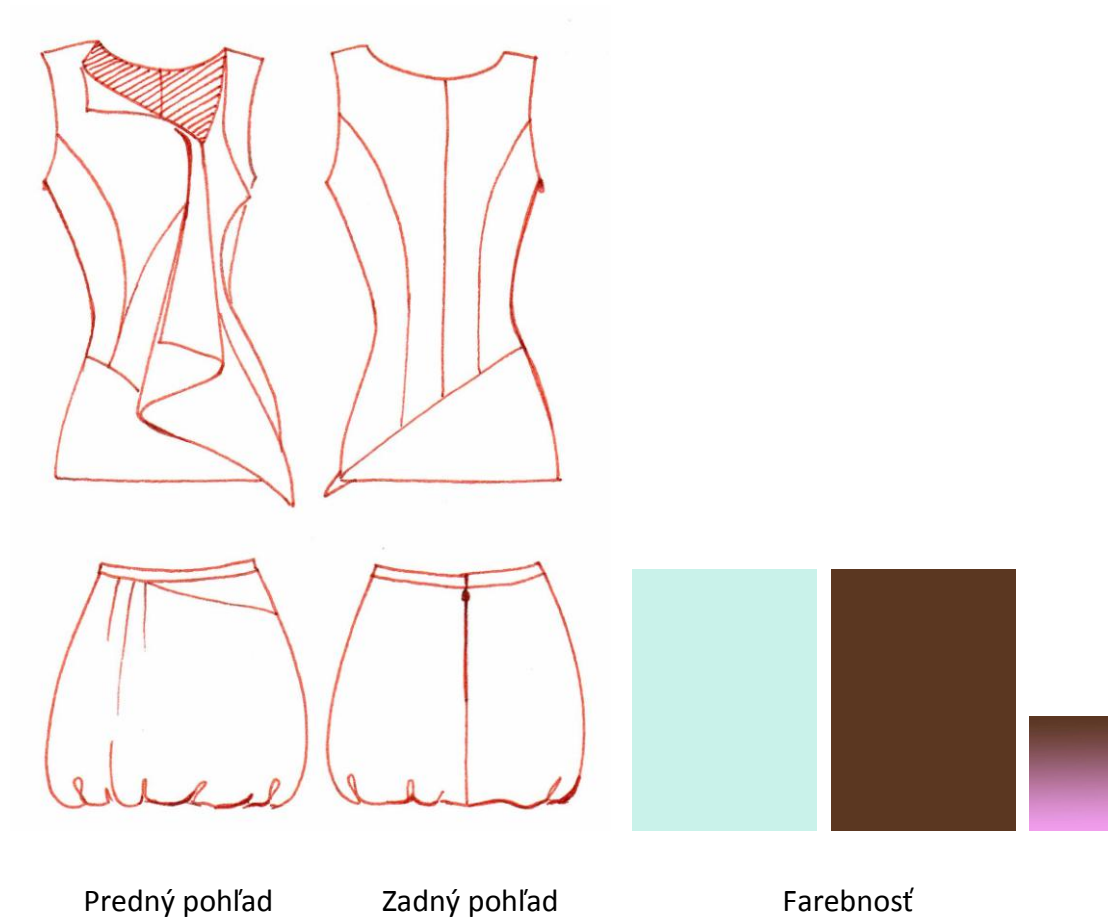

2.5.1 Model č.4 – návrh

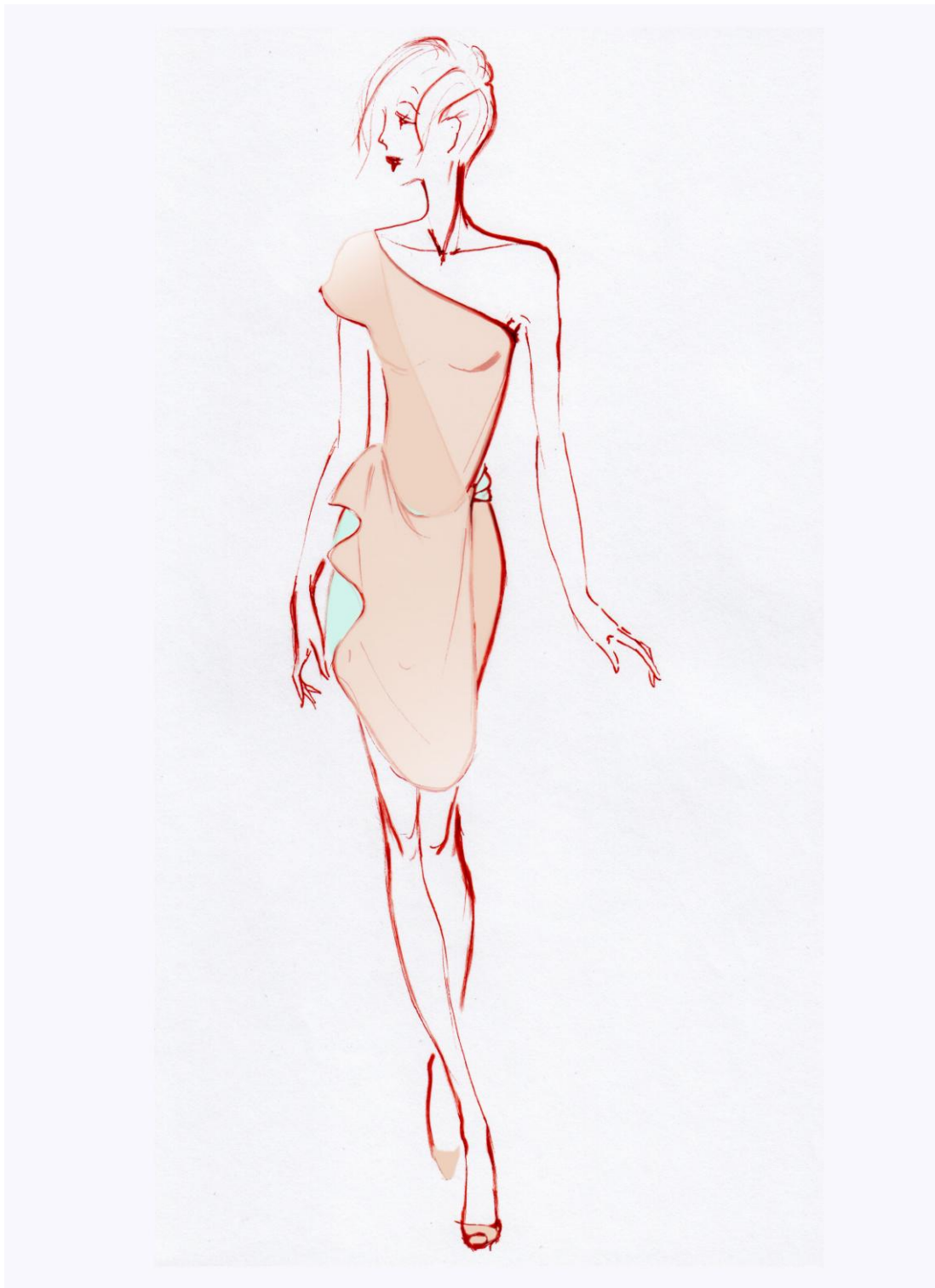
2.5.2 Model č.4 – farebné variácie

2.5.3 Technický náčrt a popis

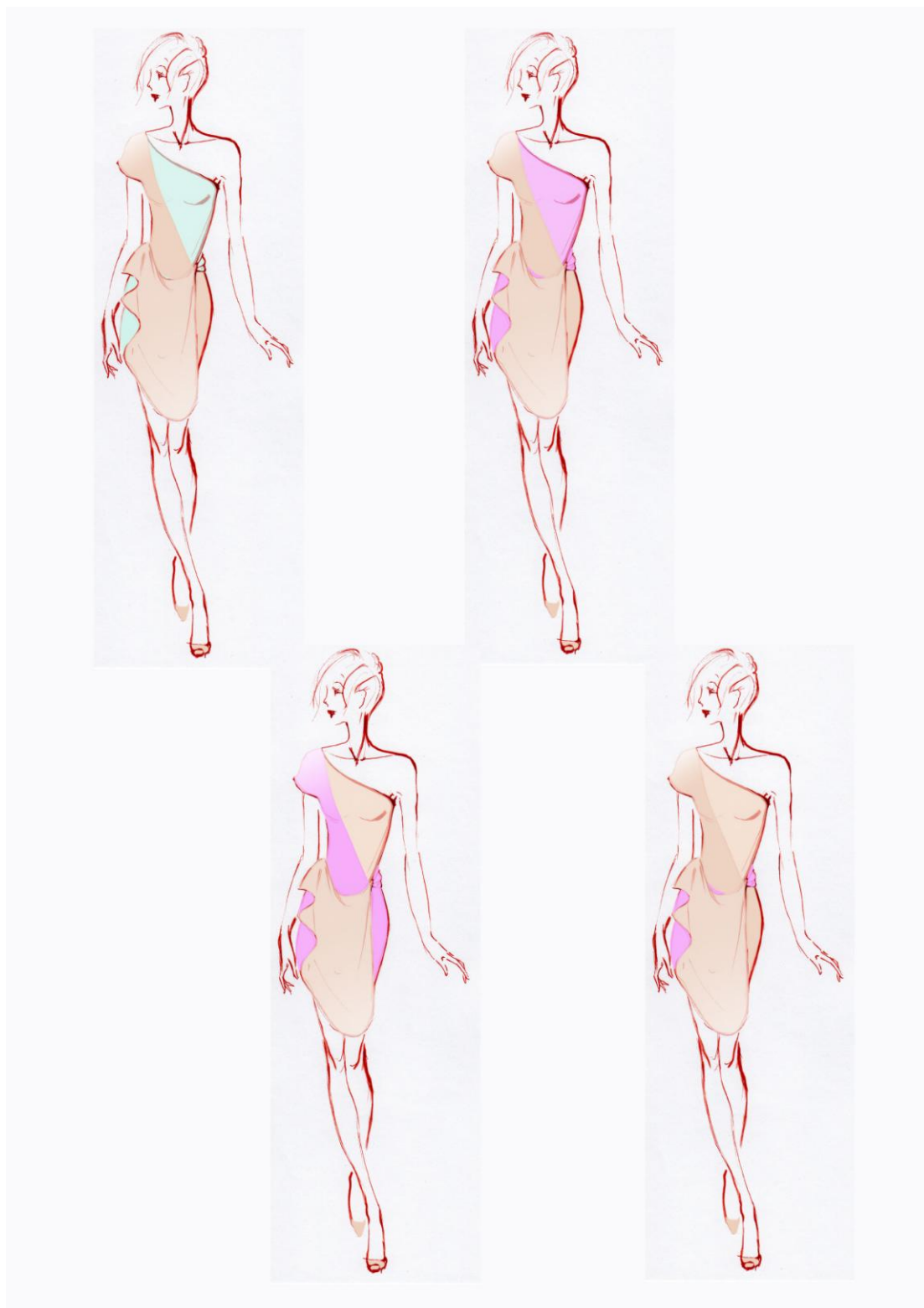

Odevný komplet pozostáva z trupovej časti a balónovej mini sukne. Úzka asymetrický top je zhotovený zo zmesového saténu, pričom využíva jeho matný i lesklý povrch. Na prednom diely je vytvorená drapéria, ktorá začína vo výstrihu, naznačuje golier a padá po celej dĺžke odevu až do bočného kraja, kde cípovým výbežkom naznačuje pokračovanie mimo odev. Balónová sukňa má na prednom diely umiestnené asymetrické sedlo, ktoré vytvára farebný kontrast.

2.6 Model č. 5

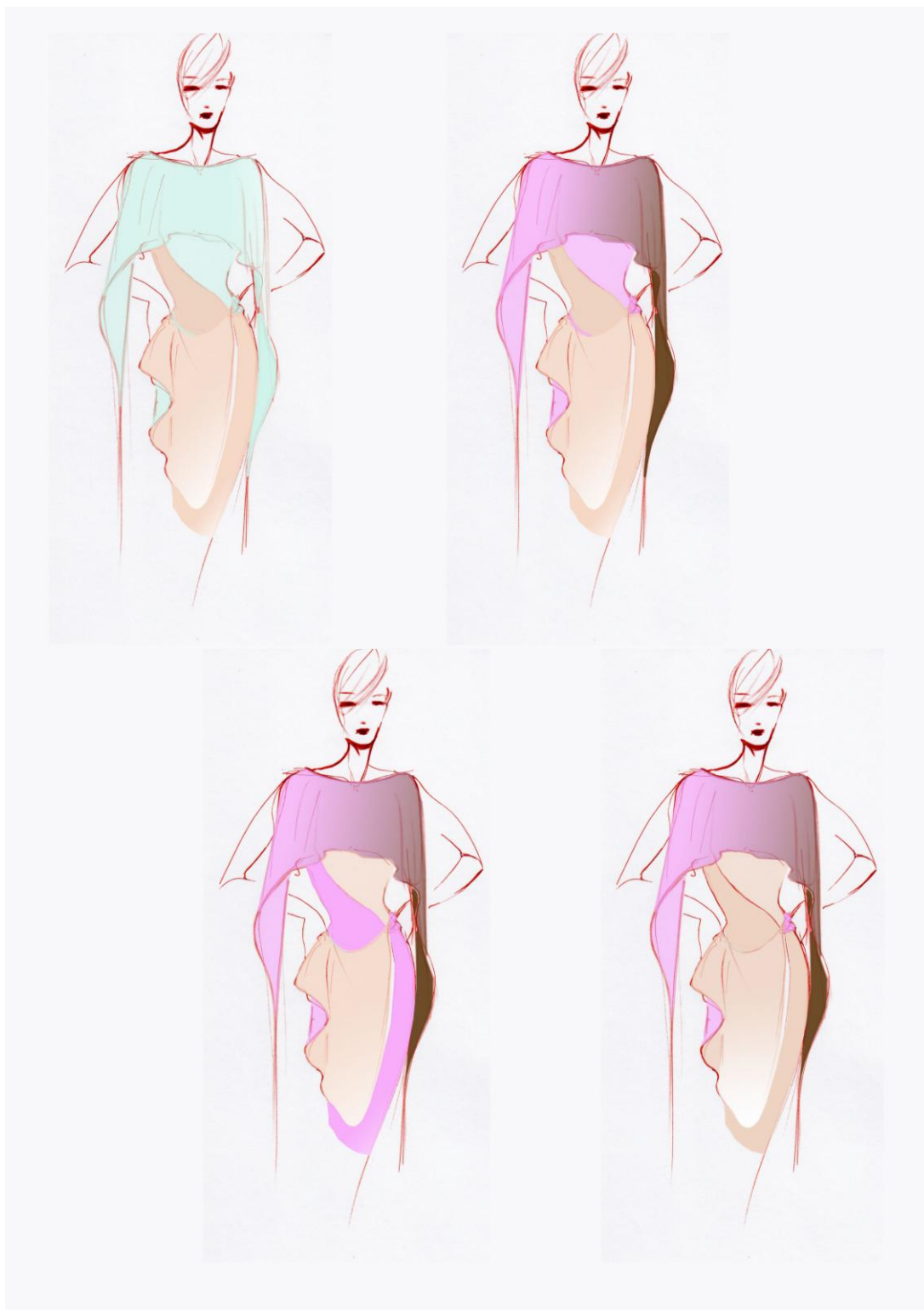
2.6.1 Model č. 5 – návrh

2.6.2 Model č. 5 – farebné variácie

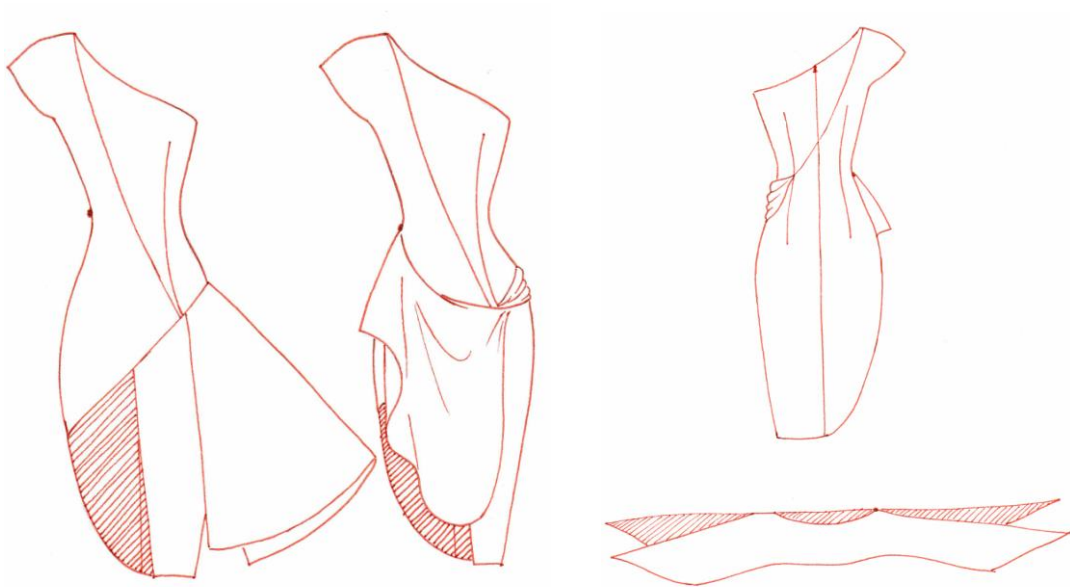

2.6.3 Model č. 5 – návrh so šatkou

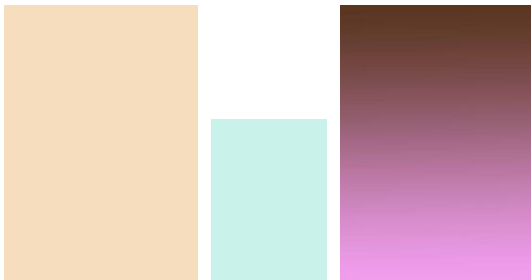
2.6.4 Model č. 5 – farebné varianty so šatkou

2.6.5 Technický náčrt a popis

Predný pohľad

Zadný pohľad Šatka

Farebnosť

Úzke asymetrické šaty zo zmesového a hodvábneho saténu v telovej farbe, sa uhlopriečnym členením rozdeľujú na lesklú a matnú časť. Cez celý predný diel sukne je prevesená drapéria, ktorá sa vinie z členiaceho šva na zadnom diely až do bočného kraja predného dielu, kde sa v pásovej línii upína na gombík. Rubná strana drapérie je podšitá bledo modrým hodvábnym saténom, ktorý sa pri pohybe odkrýva a vytvára tak svieži farebný kontrast. Výrazným doplnkom je šatka zhotovená z hodvábneho saténu v odstupňovanej farebnosti.

2.7 Model č. 6

2.7.1 Model č. 6 – návrh A

2.7.2 Model č. 6 – farebné variácie A

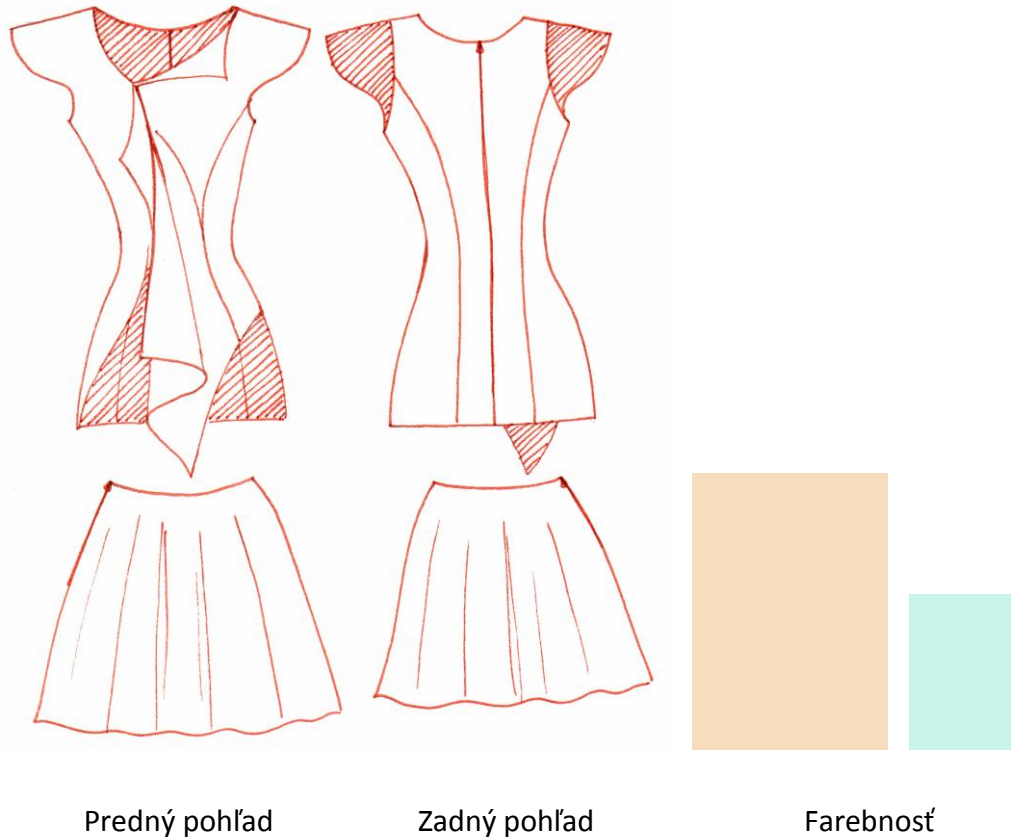

2.7.3 Model č. 6 – návrh B

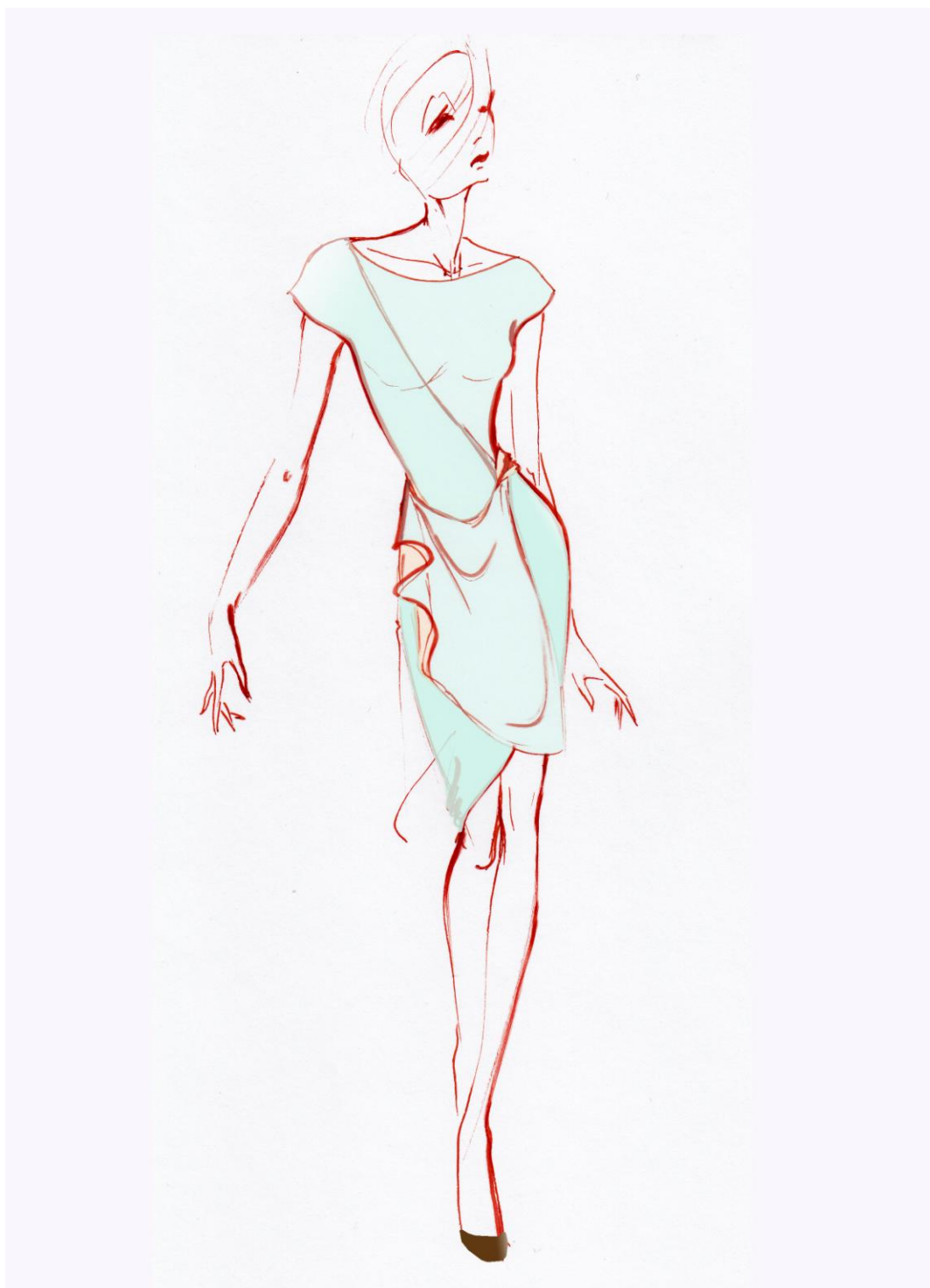
2.7.4 Model č. 6 – farebné variácie B

2.7.5 Technický náčrt a popis

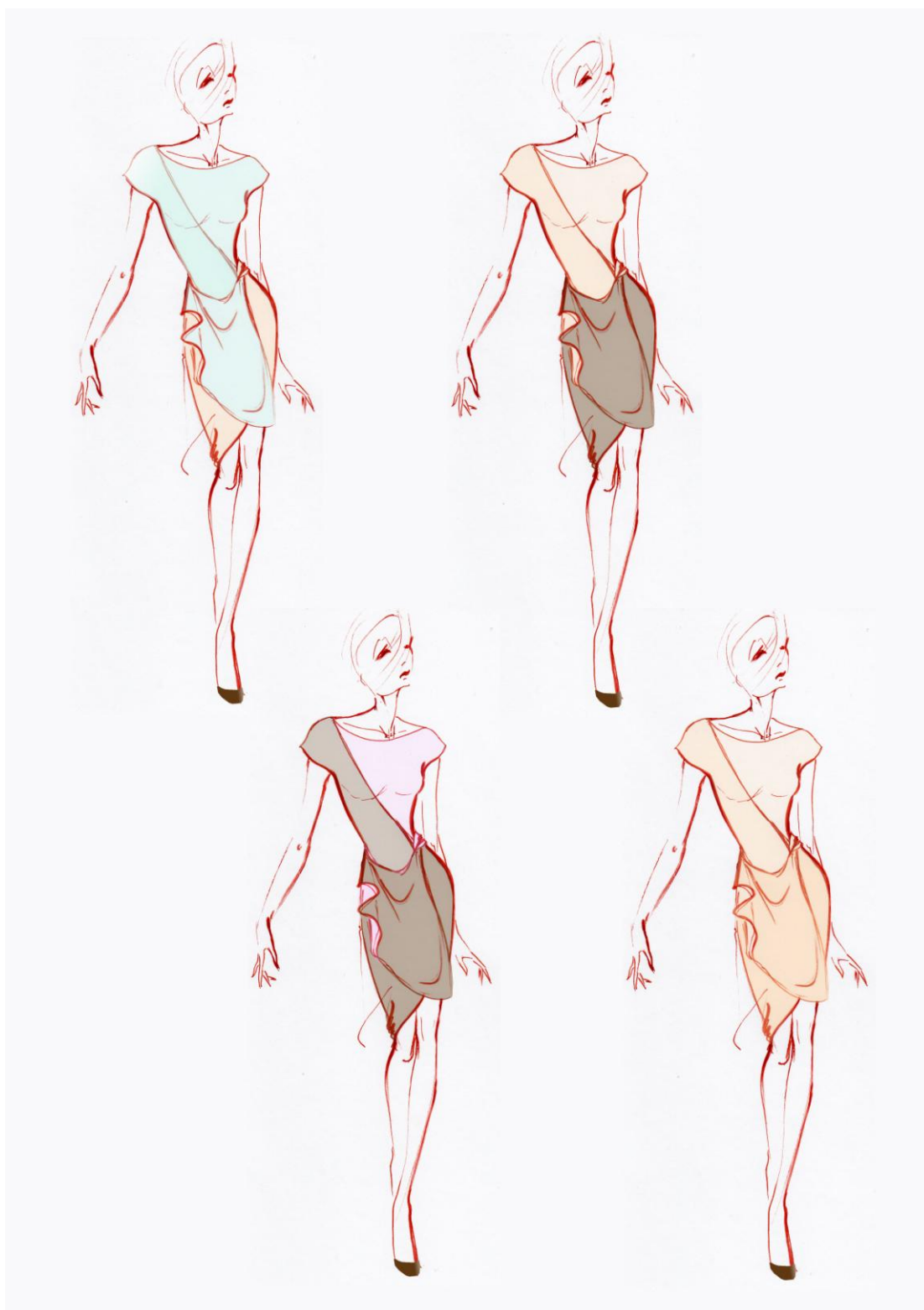

Odevný komplet, zostavený z trupovej časti a sukne, je zhotovený zo zmesového a hodvábného saténu. Sukňa a top sú vizuálne prepojené drapériou, ktorá má svoj počiatok vo výstrihu predného dielu a prepadáva sa až do sukňovitej časti. Trupová časť je zhotovená v matnom povrchu, iba rubná časť drapérie je podšitá lesklým hodvábnym saténom, rovnako tak aj mini rukávy. Kolová sukňa je zhotovená z lesklého saténu.

2.8 Model č. 7

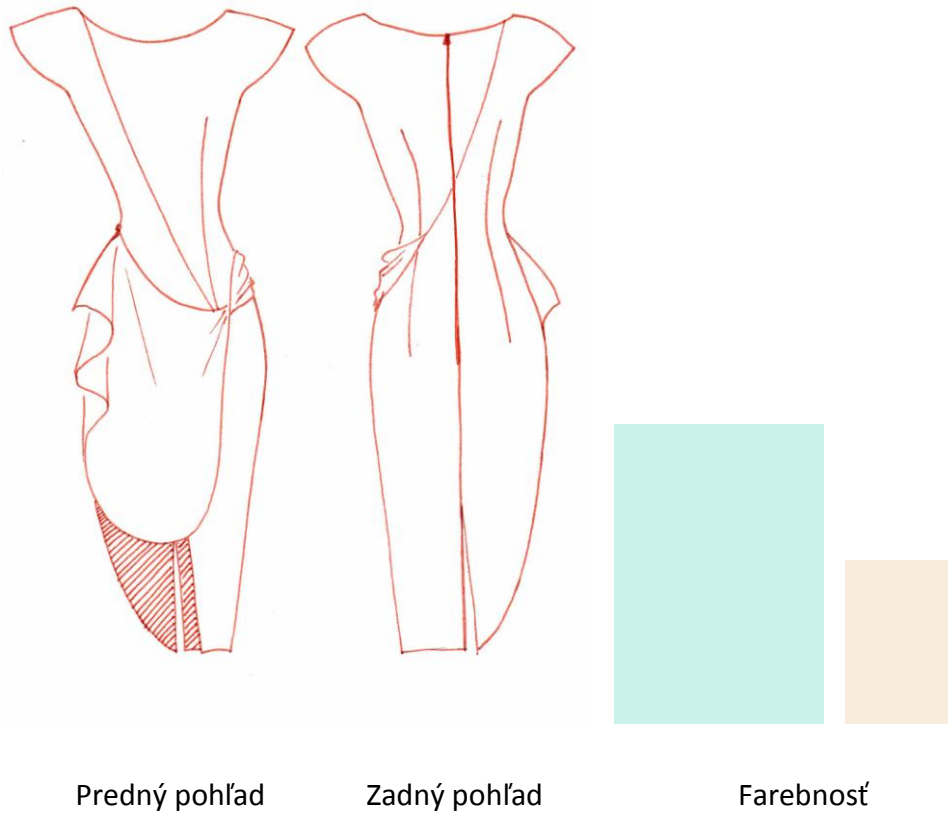

2.8.1 Model č. 7 – návrh

2.8.2 Model č. 7 – farebné variácie

2.8.3 Technický nákres a popis

Úzke bledo modré asymetrické šaty zo zmesového a hodvábného saténu, sa uhlopriečnym členením rozdeľujú na matnú a lesklú časť. Sukňovitú časť predného dielu zdobí drapéria, ktorá sa vinie z členiaceho šva zadného dielu až do bočného kraja predného dielu, kde sa upína na gombík. Pri pohybe drapéria odhaľuje svoju rubnú stranu, ktorá je podšitá hodvábnym saténom marhuľovej farby.

FOTODOKUMENTÁCIA

Foto : Josef Rabara
Model : Veronika Průšová

ZÁVER

Práca na kolekcii odevov „La Rivière“, ma obohatila o nové skúsenosti. Predovšetkým použitá metóda tvorby strihu, voľným aranžovaním textílie na figuríne, sa ukázala ako veľmi plodná. Zatiaľ čo klasické modelovanie strihu sa realizuje v dvojrozmernom priestore a nezávisle na použitej textílii, metóda aranžovania je viac autentická. Pracoval som s konkrétnou textíliou, ktorú som modeloval ako sochár v trojrozmernom priestore. Navrhol som niekoľko variant, ako modifikovať odevnícky prvok „voda“, pričom som ani zďaleka nevyčerpal všetky jeho možnosti. Ak ponechám tvaroslovie odevov nedotknuté, môžem zmeniť materiálové zloženie a farebnosť, čím vznikne úplne nový charakter kolekcie. S použitím luxusných materiálov ako hodvábná organza, taft, šifón, satén, čipky a výšivky, by kolekcia pôsobila viac elegantne, zatiaľ čo bavlnené materiály, ako denim, batist, bavlnený keper, anglická čipka, úplet, by navodili drsnejší, ležérny charakter. Zaujímavé by bolo urobiť šaty v čiernej farbe, čím by vznikla kolekcia „malých čiernych“, alebo v monochromatickej farebnosti – čierna, šedá, biela.

Štúdium umenia, a hlavne „opájanie sa umením“, považujem za veľmi prínosné pre moju odevnú tvorbu. Nesnažím sa z módy robiť umenie, nejde mi o pretavovanie myšlienok do odevu, ako to robí Hussein Chalayan, ani sa nesnažím šokovať, ironizovať, alebo za iným účelom tvoriť módu. Odievanie chápem ako súčasť prirodzenej potreby človeka esteticky pôsobiť a svoju prácu vnímam ako službu tejto vznešenej ľudskej potrebe.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Puvis de Chavannes, au musée des Beaux-Arts de Lyon
Vydavatelství – Réunion des Musées Nationaux, Paris 1998
Dominique Brachlianoff, Philippe Dubois, Fabrice Mazaud; ISBN 2-7118-32082
2. De Puvis de Chavannes á Matisse et Picasso, Vers l'art moderne
Vydavatelství – Flammarion, Paris 2002; ISBN 2-08-010698-8
3. Světové dějiny umění, Ottovo nakladatelství, Praha 2004
Albert Chatelet, Bernard Philippe Groslier; ISBN 2-03-509306-6, ISBN 80-7181-936
4. Zpusoby estetického prožívání, Jiří Vaněk
Vydala Galerie Zdeněk Sklenář, Praha 2009; ISBN 978-80-904315-1-5
5. Století Módy, Sharlotte Seelingová,
Vydavatelstvo - Slovart; ISBN 80-7209-247-2
6. L'Histoire de la Mode au XX. Siécle , Yvonne Deslandres, Florence Muller
Vydavatelstvo – France Loisirs, Paris 1986; ISBN 2-7242-3185-6
7. Le Symbolisme, Rodolphe Rapetti, Vydavatelství Flammarion, Paris 2005;
ISBN 2080113429
8. Časopis L'OFFICIEL N° 3, Printemps-été 2012

ZOZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKOV

Obr.1 – Arnold Böcklin, L'Île des morts (1880), Le Symbolisme, Rodolphe Rapetti, Vydavatelství Flammarion, Paris 2005; ISBN 2080113429

Obr.2 – Pierre Puvis De Chavannes, Le Rêve (sen), 1883

http://www.larousse.fr/encyclopedie/personnage/Puvis_de_Chavannes/139867

Obr.3 -P.D.Chavannes, « La Rivière » (rieka),

<http://www.cavetocanvas.com/post/13159109199/the-river-pierre-puvis-de-chavannes-c-1864>

Obr.4 - Obr. 3 P. Picasso, Femme et enfant au bord de la mer (1921)

http://www.comitepierrepuvisdechavannes.com/ppc_et_lart_moderne.html

Obr.5- Prada, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.6- Dries Van Noten, jar –leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.7- Emanuel Ungaro, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.8-Dior, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.9 -Balmain, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.10 -Jean-Paul Gaultier, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.11- Stella McCartney, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.11- Balenciaga, jar –leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.13- J.Scott, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.14- J.Ch.Castelbajac, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.15- Viktor a Rolf, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.16- M. Margiela, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.17- Comme des garçons, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.18- V. Westwood, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.19- Jil Sander, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.20- Paco Rabanne, jar-leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.21- Hussein Chalayan jar –leto 2012; časopis L'OFFICIEL N°3 Printemps-été 2012

Obr.22- Sklenené šaty z kolekcie Ventriloquy, jar-leto 2001

<http://chalayan.com/collection/view/album/id/50>

Obr. 23, 24- Modelovanie strihu na figuríne, vlastná fotografia

Obr. 25,26- Fotografie použitých materiálov

Obr.27 –Farebná škála

PRÍLOHY

Prvotné skice

Prvotný návrh kolekcie- a) monochromatický, b) farebný